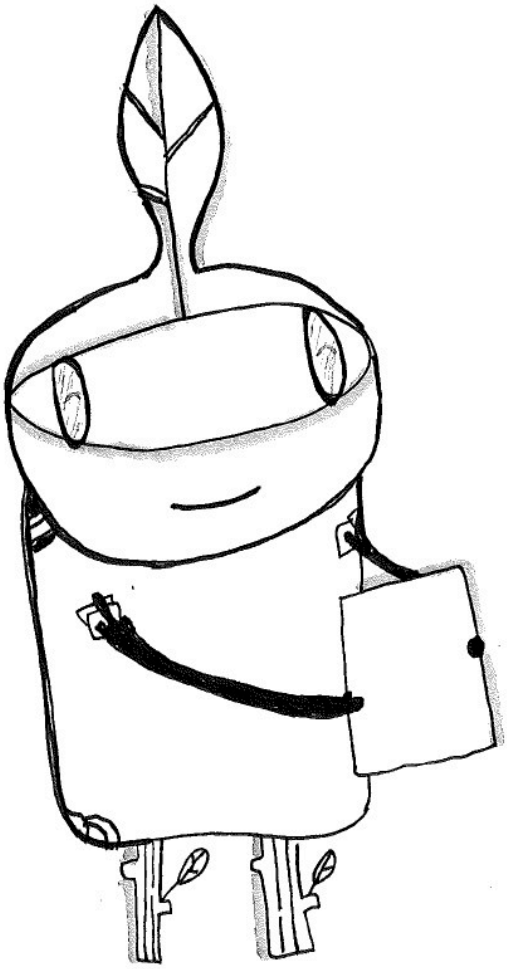

Manifest Potravin A Zemědělství

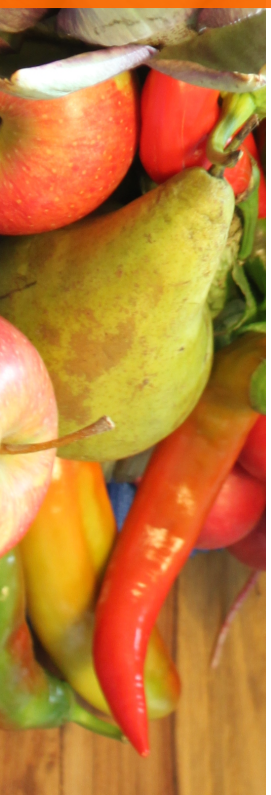

YOUNG Friends of the Earth Europe

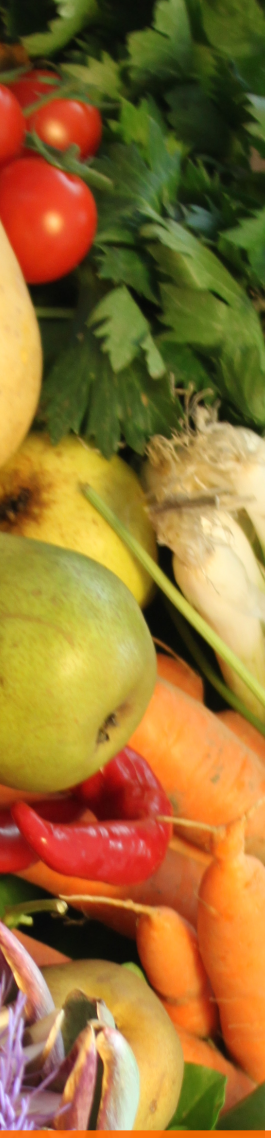

Young Friends of the Earth Europe vřele děkují všem, co se jakkoli podíleli na procesu přípravy tohoto manifestu, především pak členům YFoEE Food & Agriculture working group (YFoEE pracovní skupině zabývající se

Text vytvořen velkou skupinou dobrovolníků z YFoEE Food & Agriculture working group

Kresby: Alejandro Gil
Sazba & design: Juli Okropiridse
Překlad: Simona Horká

Young Friends of the Earth Europe si váží finanční pomoci všech svých dárců. Podrobné informace o našem financování lze nalézt na adrese: **www.foeeurope.org/yfoee/our-funding**

Za obsah tohoto dokumentu nese výhradní odpovědnost organizace Young Friends of the Earth Europe a nemůže být považován za stanovisko našich dárců. Ti nezodpovídají za jakékoli použití, které může být vytvořeno na základě obsahu tohoto dokumentu.

ÚVOD

Náš přirozený svět je v ohrožení a naše zdraví upadá. U kořenů tohoto zhoršování je nezodpovědná a nespravedlivá produkce potravin v Evropě a konzumní životní styl, který mnozí Evropané vedou.

Většina potravin, které jíme, je masově vyráběna a uměle zpracovávána v zemědělských podnicích, kde převažují nezodpovědné postupy řízené touhou po zisku. Tento status quo má značné dopady na nás a naše budoucí generace. Trvalo příliš dlouho uvědomit si, že jiný svět je možný – svět založený na respektu, morálce, uvědomělosti, vstřícnosti, ochotě, spolupráci a spravedlnosti. Young Friends of the Earth Europe předvídají systém potravin a zemědělství založený na malých, samoregulačních mechanismech vyvážených v přirozeném ekosystému, který produkuje zdravé, vysoce nutriční, cenově dostupné a lokálně distribuované potraviny. Svět potřebuje transformaci potravinového systému a my, Young Friends of the Earth Europe, jsme připraveni za něj bojovat.

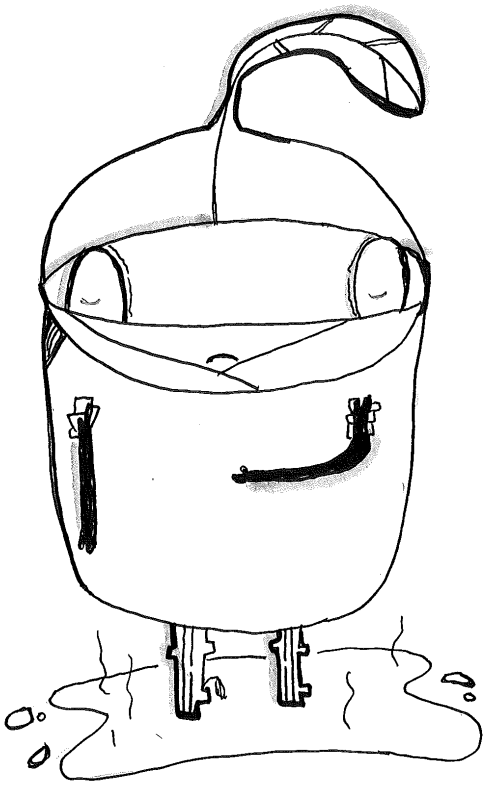

CO JE ŠPATNĚ?

PŘÍRODNÍ ZDROJE A BIODIVERZITA

Současné systémy zemědělství, farmaření, rybolovu využívají přírodní zdroje a ohrožují životní prostředí a biologickou rozmanitost. Postupy, které nadužívají přírodní zdroje a ohrožují odolnost ekosystémů, mohou vést ke kolapsu celého globálního systému.
To musí skončt.

PŮDA

Intenzivní průmyslové velkochovy čsto porušují životní podmínky zvířat, ohrožují veřejné zdraví, znečšťují životní prostředí a plýtvají úrodnými poli a naopak vyžadují výrobu velkého množství krmiv pro zvířata.

Odlesňování pastvin a mizení důležitých celosvětových ekosystémů je částečě způsobeno odlesňovacími postupy jako je hospodaření typu „pokácet a spálit“, přičmž lesy jsou odstraněny za účlem vytvoření prostoru pro chov dobytka. Výsledky mluví jasně: ztráta úrodné půdy a biologické rozmanitosti.

Rostoucí konkurence ve využívání půdy, a to nejen na výrobu potravin, ale také ke krmení hospodářských zvířat, výrobě biopaliv a biomasy atd., vede k vyčrpání půdy, ztrátě biodiverzity a zvýšení cen úrodné půdy.

Intenzivní pěstování monokulturních plodin vede k používání stále většího množství chemikálií, což má za důsledek vymírání přirozených nepřátel a narušení zemědělské seberegulující rovnováhy. Kromě toho vede i ke ztrátě biologické rozmanitosti a tradičích odrůd plodin, které byly přirozeně vybrané a přizpůsobené po staletí růstu v přirozených podmínkách konkrétního regionu.

Ekologické zemědělství tvoří pouze 0,9 % ze světové zemědělské půdy. Dlouhé, drahé a byrokratické postupy certifikace, nejistota a nedostatek podpory jsou jen některé z faktorů stojících v pozadí vysokých cen a pomalého růstu odvětví.

VODA

Neudržitelné zavlažování plodin vede k nadužívání podzemních a povrchových vod. Přestože pitná voda je celosvětově stále vzácnější, zemědělství využívá 70 % světových zásob pitné vody.

Masivní využívání hnojiv vyžaduje dosažení nutriční rovnováhy potřebné pro výrobu v intenzivních zemědělských systémech. Hnojiva unikají do vodních toků a ekosystémů, což vede k vyčrpání kyslíku ve vodních systémech a ke kvetení škodlivé řasy.

Nadměrný rybolov vede ke ztrátě přirozeného prostředí, niční vodních ekosystémů a vymírání druhů. Většina ryb vyžívaných pro komerčí účly (jako je tuňák, okoun nebo treska), jsou na vrcholu potravního řetězce a jejich nedostatek přináší narušení celého potravního řetězce. Předpisy EU umožňují postupy, při nichž průmyslové rybářské vlečé sítě odhodí mrtvé úlovky do oceánu. Stejně tak průmyslový rybolov zbavuje místní komunity jejich živobytí.

MATERIÁL

Intenzivní zemědělství je závislé na ropě a neudržitelné, protože 10 kalorií energie je zapotřebí k výrobě pouze 1 kalorie potravin. Zemědělské, masné a rybářské odvětví průmyslu jsou jednak silně závislé na ropě pro výrobu hnojiv, pesticidů, zavlažování a strojů, a stejně tak vyžadují náklady na přepravu a skleníkové vytápění.

Geneticky modifikované organismy (GMO) jsou používány se záměrem vytvořit plodiny, které jsou odolné vůč určtým herbicidům, které mohou být využity bez poškození dané plodiny. Nadměrné využívání herbicidů má katastrofické dopady na ekosystémy, zatímco GMO se stává rizikem pro biodiverzitu. Navíc, daleko od zajištění potravinové bezpečosti, GMO, s doprovodným efektem v podobě korporátního patentování semen, vede k ještě více hierarchickému a nestálému potravinovému systému s malými zemědělci ztrácejícími se pod velkými agroaglomeráty. Dopady GMO na lidské zdraví zůstávají otázkou.

VZDUCH

Současný zemědělský systém přispívá 13 % k celosvětovým emisím

SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ, s čímž souvisí odlesňování na úrovni celých 18 %. Zvýšené emise skleníkových plynů jsou zodpovědné za větší frekvenci tepelného stresu, sucha, povodně a jiné extrémní výkyvy počasí.

TRHY

Na trzích je dána cena produktu nabídkou a poptávkou. Úspory z rozsahu znamenají, že produkty stojí méně, pokud jsou masově vyráběny. Z toho důvodu mají velké společosti výhodu oproti malým výrobcům a dominují tak na trhu.

ZEMĚDĚLSKÝ PRŮMYSL JE PODPOROVÁN MASIVNÍMI DOTACEMI. V Evropě jde 80 % všech dotací pouhým 18 % zemědělcům. Zemědělské vstupy jako jsou pohonné hmoty jsou také dotované, což znamená, že intenzivní zemědělský průmysl je dále zvýhodněný oproti malým ekologickým farmám.

CENY POTRAVIN nezahrnují externality jako jsou vlivy dlouhé přepravy, vyčrpání ekosystémů, znečštění vod nebo zpracování odpadů. Neexistuje také téměř žádná transparentnost týkající se toho, co způsobuje velké a náhlé vrcholy v cenách potravin.

NAŘÍZENÍ A LEGISLATIVA ZACHOVÁVÁ NEUDRŽITELNÝ STAV. Společá zemědělská politika upřednostňuje dovoz výrobků z jiných kontinentů, které mají levnější výrobní náklady, a proto mohou být prodávány levněji než evropské výrobky. Stejně tak například evropské předpisy na velikost a tvar ovoce a zeleniny vedou k masivnímu plýtvání zdravým ovocem a zeleninou založeným na jejich vzhledu. Globální obchodní pravidla často snižují ekologické normy.
Zemědělsko-korporátní lobbyistické skupiny často blokují tolik potřebné reformy a aktivně budují bariéry drobným zemědělcům ke vstupu na trh.

ZEMĚDĚLSKO-KORPORÁTNÍ OVLÁDÁNÍ TRHU SE SEMENY VEDE KE STANDARDIZACI semen a absolutní kontrole nad místními odrůdami plodin a globální diverzitě plodin. V současné době existují na světě tři hlavní obilniny: kukuřice, pšenice a rýže, jejichž semena jsou převážně hybridní a geneticky modifikovaná, což má za následek větší lokální zranitelnost semen.

LIDÉ

Nedostatek znalostí a současný konzumní životní styl přimějí většinu lidí k nákupům jídla v řetězcích supermarketů a bez zvažování svého výběru. Výsledkem je pak řada výživových onemocnění, které se objevují v bohatých zemích, zatímco v chudých zemích pokračje hladovění.

VELKÉ ZEMĚDĚLSKÉ A FARMÁŘSKÉ PODNIKY VYKOŘISŤUJÍ LIDI. Velké zemědělské aglomeráty soustřeďují zemědělskou čnnost do oblastí, kdy mzdy pracovníků a ostatní náklady jsou velmi nízké s cílem maximalizovat zisk společosti. Firmy se zaměřují na konečý součt výsledků za špatných bezpečostních a nebezpečých pracovních podmínek.

Standardizovaná výroba zabíjí tradičí kulturu lokálních komunit, jejich tradičí semena, recepty a rituály. Aby se dosáhlo konkurenceschopnosti a vše odpovídalo předpisům, lidé stále více ztrácejí staré znalosti, místní kulturu a tradice.

Běžný potravinový systém znemožňuje lidem dovědět se, odkud potraviny pochází, pročhutnají určtým způsobem, jaká je jejich skutečá cena a jaké škody působí na životním prostředí a komunitách ve světě. Je obtížné znát původ výrobku, způsob, jakým byl vyroben a jeho složení.

Potravinová masivní a standardizovaná výroba přináší bezpečostní rizika a výskyt onemocnění a chorob zvýhodňováním vzhledu, stejně tak nárůstem chorob jako je bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) a její lidská podoba Creutzfeldt-Jakobova nemoc (CJD) - všeobecně známá jako nemoc šílených krav. Ptačí chřipka, slintavka a kulhavka a kontaminace zabijákem E. Coli jsou také příklady těchto druhů onemocnění. Tyto nemoci zdevastovaly evropské zemědělství v posledních letech.

Hlad je stále celosvětově prvním zdravotním rizikem, zejména v rozvojových zemích.

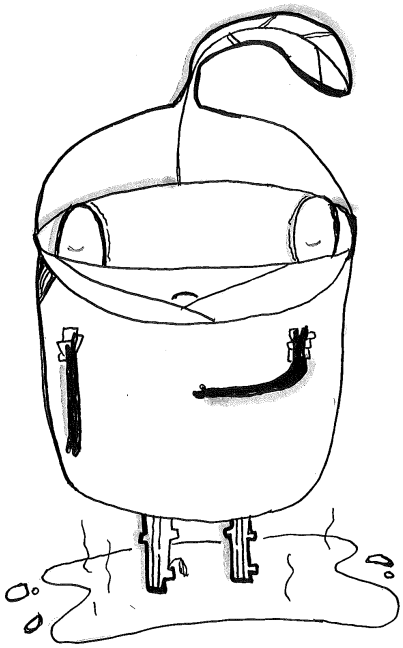

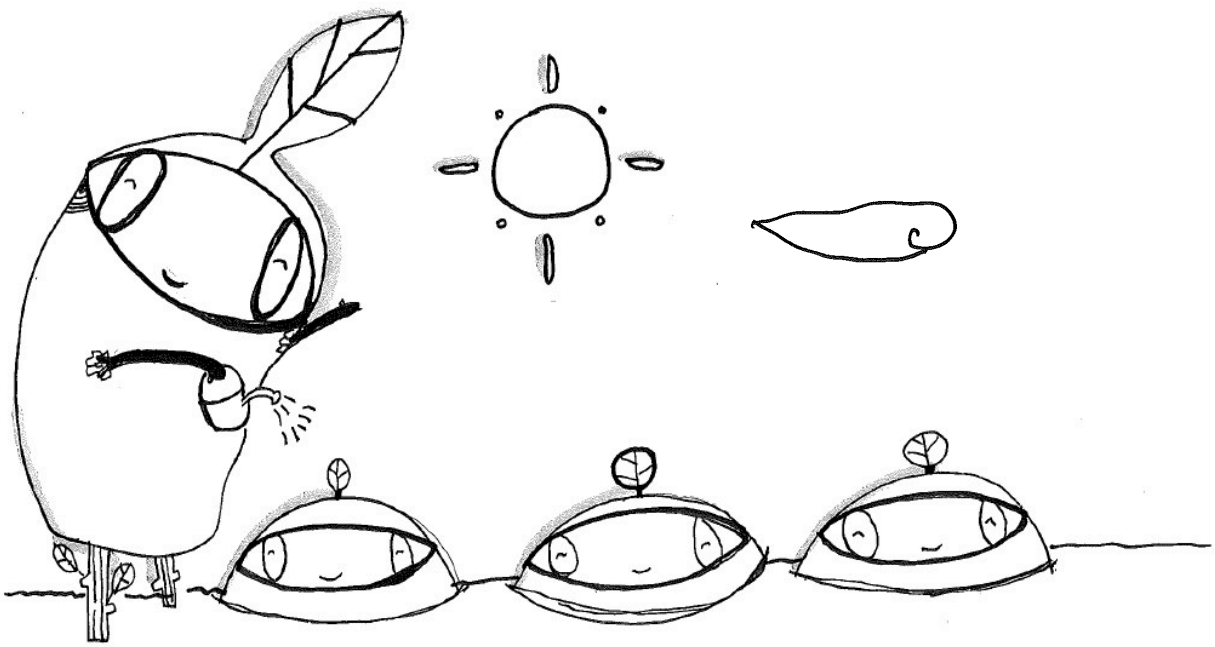

ŘEŠENÍ A DOPORUČENÍ

Young Friends of the Earth Europe, pracovní skupina zabývající se potravinami a zemědělstvím se domnívá, že přechod od průmyslového zemědělství k udržitelnému modelu je naléhavou nutností. Musíme se přesunout od: individualismu ke spolupráci, závislosti společosti k soběstačosti, obchodních diktatur a útlaku k demokracii založené na konsensu, institucionální podpoře velkých společostí k podpoře místních postupů a ekonomik, mainstreamové kultury k tradičí. Existuje nesčtné množství způsobů, jak tuto změnu provést.

PŘÍRODNÍ ZDROJE A BIODIVERZITA

Měli bychom podporovat postupy, které vyrovnávají potenciál půdy a produkci vzatou právě odtud a musíme vzít v úvahu lidstvo jako součást ekosystému, a ne jako jeho konkurenta. Proto požadujeme:

Systém založený na malých a trvale udržitelných sídlech, vedoucí k rovné distribuci půdy a pomoci zachovat místní typické plodiny, recepty a tradice.

Podpora udržitelných zemědělských postupů, které integrují biologickou rozmanitost organismů a přírodní cykly života, zvyšuje úrodnost půdy, recykluje efektivně živiny a nevyžaduje žádnou ropu nebo nebezpečé chemikálie. Některé postupy, které vedou kudržitelnému zemědělství: střídání plodin, bezorební metody, pěstování různých rostlin blízko sebe, zvýšení biodiverzity pomocí agrolesnictví a chránění výnosů před škůdci predátory, …

Omezit plýtvání potravin zákazem vyhazování výrobků na základě jejich estetiky a tvaru.

Podpora vzniku ekologických vesnic, městských zahrádek, semenných bank a přechodu městských iniciativ, které zdůrazní zemědělství jako prostředek soběstačého systému. Zákaz výroby a dovozu geneticky modifikovaných plodin a potravinových výrobků.

Zvýšit daně pro hnojiva a pesticidy tak, aby byly zahrnuty všechny externí náklady, jako znečštění vody, degradace ekosystému, ztráta biodiverzity a sociální náklady.

Konec rybích farem, kde krmivem jsou jiné rybí druhy, které by přirozeně nejedly.

TRHY

To, co potřebujeme, jsou radikální změny způsobu výroby, uvádění na trh a předpisů, které vše řídí. Nesouhlasíme s globálním a konzumním obchodem a doporučjeme k ukonční situace následující kroky.

Vytvoření užších vazeb mezi zákazníky a výrobci zvýšením poču farmářských trhů, venkovské potravinářské veletrhy, potravinová družstva, programy komunitou podporovaného zemědělství, projekty výměny jídel za účlem redukce korporátních potravinových distribučích řětězců.

Přesměrování dotací do malého měřítka, biodynamických a ekologických farem, které chrání divoké životní prostředí, jakož i biologickou rozmanitost.

Nákup místních a sezónních potravin, čímž se sníží dopady dopravy a umělé pěstování.

Označní a sledovatelnost produktů je zásadním faktorem k tomu, aby se lidé mohli informovaně rozhodovat o potravinách, které nakupují.

Tzv. systém fair trade, který zaručje spravedlivé zacházení s pracovníky, respektuje lidská práva, zahrnuje solidaritu rovnosti žen a mužů a podporuje trvale udržitelné zemědělské postupy.

LIDÉ

Svět potřebuje vědomé, dobře informované a zainteresované osoby, které budou zvažovat každé drobné gesto jako malou akci směrem k udržitelnému systému potravin a zemědělství. Lidé jsou těmi, kdo rozhoduje na potravinových trzích, a proto je velmi důležité, aby právě oni čnili správná rozhodnutí. Proto bychom si přáli:

Transformaci a zjednodušení životního stylu, kde lidé pěstují své jídlo, kupují méně, jí místní, sezónní, ekologické, syrové, veganské č vegetariánské jídlo a konzumují méně ryb, masa a mléčých výrobků, a nastartují nebo se připojí k místním zemědělským a tržním iniciativám a, jako důsledek, zvýšit jejich povědomí o potřebách lidí, kteří vyrábí potraviny, tak abychom mohli začít obnovovat sociální vazby mezi výrobci, spotřebiteli a lidmi obecně.

PŘÍSTUP K PŮDĚ A KRAJINĚ, která umožňuje Lidem znovuspojení s přírodou a pěstování svých vlastních potravin. Hlubší porozumění, odkud naše potraviny pochází, usnadní přechod k udržitelnějším potravinovým a zemědělským systémům.

VZDĚLÁVÁNÍ o zdravých potravinách, dobrých životních podmínkách zvířat, výhodách střídmější konzumace masa a soustředění se na konzumaci místních a sezónních potravin, toho, jak rostou, připravují se a uchovávají udržitelným způsobem – to vše by mělo být zahrnuto do vzdělávacích programů všech věkových kategorií.

JEDNODUŠŠÍ ZPŮSOBY, JAK ZPŘÍSTUPNIT INFORMACE o problémech, řešeních a osvědčné postupy, a také vědecké studie a statistiky, které ukazují detailní informace o otázkách potravin a zemědělství. A to tak, že znalostní propast se uzavře a informace budou zdarma a k dispozici ve srozumitelné podobě.

ROZŠÍŘENÍ ZPRÁVY o udržitelnějším férovějším potravinovém systému pomocí informování lidí a zvyšováním jejich povědomí a konáním přímých a nepřímých akcí tak, abychom krůčk po krůču všichni provedli změnu.

TLAKEM NA VLÁDY pomocí přibližování se politikům, pořádáním schůzek, organizováním kampaní, demonstrací a akcí.

SPOLEČOU PRACÍ VYTVÁŘET HNUTÍ směrem ke spravedlivějšímu a udržitelnějšímu potravinovému systému podporováním komunit lidí pracujících společě na změně, které chceme dosáhnout.

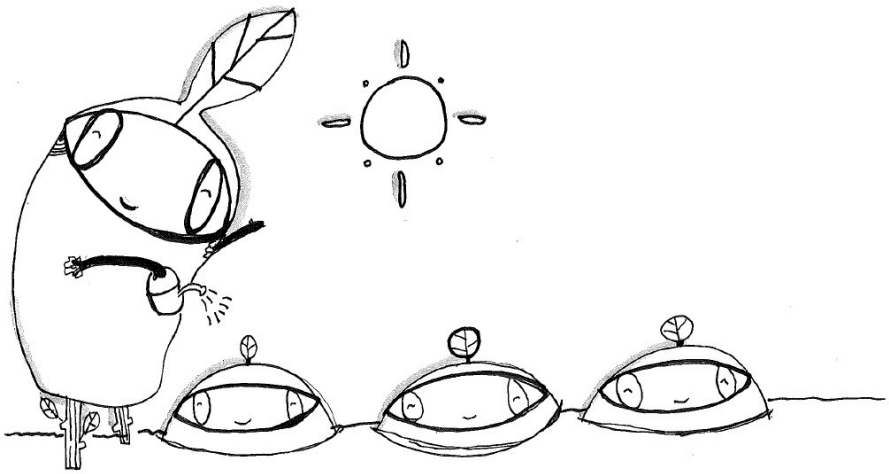

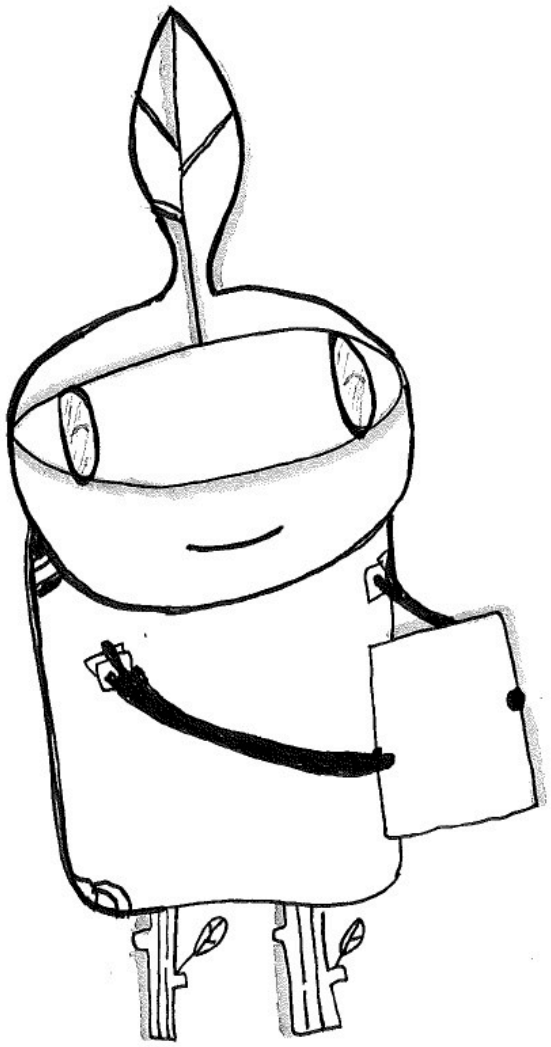

Pokud chcete zjistit více o Young Friends of the Earth Europe, navštivte

www.youngfoee.org

Nebo nás kontaktujte:

Young Friends of the Earth Europe
Rue d'Edimbourg 26
Brussels 1050
Belgium

Tel.: + 32 2 893 1000

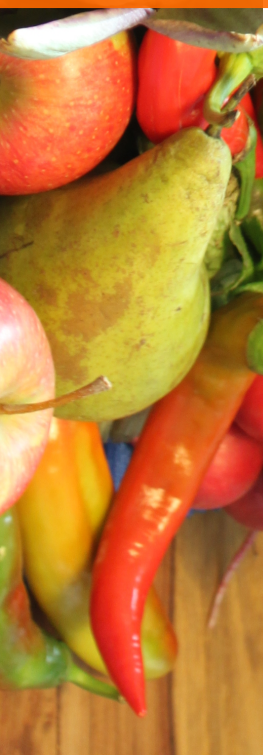

YOUNG
Friends of the Earth Europe